

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí konanom 24. mája 2011 v Bratislave v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Krajčoviča a sudcov JUDr. Ing. Antona Jakubíka a JUDr. Libora Duľu v trestnej veci proti obvinenému **J. J.** pre trestný čin krádeže spolupáchatelstvom podľa § 20, § 212 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. a iné o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 14. januára 2010, sp. zn. 3 To 154/2009, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 392 ods. 1 Tr. por. dovolanie obvineného **J. J.** sa **z a m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš z 27. októbra 2009, sp. zn. 2 T 107/2009 bol obvinený **J. J.** (spoločne s **M. I.**, ktorý uzatvoril dohodu o vine a treste) uznaný za vinného spolupáchatelstvom prečinu krádeže podľa § 20, § 212 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. a spolupáchatelstvom zločinu poškodzovania cudzej veci podľa § 20, § 245 ods. 1, 3 písm. c/ (§ 138 písm. e/) Tr. zák. na tom skutkovom základe, ako je to uvedené v už citovanom rozsudku.

Okresný súd za to obvinenému uložil podľa § 245 ods. 3,5, § 38 ods. 4 (§ 37 písm. h/, m/) Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere päť rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. pre výkon tohto trestu ho zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote obvinený **J. J.** odvolanie.

Krajský súd v Žiline rozsudkom zo 14. januára 2010, sp. zn. 3 To 154/2009 podľa § 322 ods. 2,3 Tr. por. doplnil výrok rozsudku okresného súdu o treste tak, že úhrnný trest uložený okresným súdom vo výmere päť rokov sa ukladá aj podľa § 41 ods. 1 Tr. zák. a podľa § 319 Tr. por. odvolanie obvineného ohľadom ostatných výrokov zamietol.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu prostredníctvom svojho obhajcu podal obvinený J. J. dovolanie.

Ako dovolací dôvod uviedol dôvod uvedený v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. t.j., že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení skutku, keďže tento nemal byť posúdený ako zločin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 3 písm. c/ Tr. zák.

Uvedená právna kvalifikácia je neprijateľná, lebo úmysel obvineného smeroval ku krádeži na čo sa vzťahuje ustanovenie § 212 ods. 2 písm. a/ Tr. zák., a preto použitá právna kvalifikácia skutku aj ako zločinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 3 písm. c/ Tr. zák. odporuje trestnoprávnej teórii podľa ktorej konanie páchatel'a je treba posudzovať podľa jeho úmyslu. V tomto prípade úmyslom páchatel'a bolo dopustiť sa krádeže. Poškodenie trezoru bolo len okolnosťou, ktorá nastala v snahe dosiahnuť cieľ.

Ani argumentácia konajúcich súdov na podporu použitej právnej kvalifikácie t.j., že škoda spôsobená vlámaním bola vyššia ako krádežou samotnou neobstojí, pretože ak by bolo došlo k vniknutiu do trezora bolo by tomu naopak (v trezore sa totiž malo nachádzať 2516,90 eur).

Aplikácia trestnoprávnych noriem, ako ju uplatnili oba konajúce sudy v zásade vedie k tomu, že každý prečin krádeže spáchaný formou vlámania (prekonaním prekážky) by mal byť posudzovaný ako zločin poškodzovania cudzej veci spáchaný závažnejším spôsobom konania, t.j. vlámaním, čo vzhľadom k trestným sadzbám je v rozpore s princípom primeranosti a teda neprimerane kriminalizuje takéto konania páchatel'ov.

Žiadal preto, aby najvyšší súd zrušil napadnutý rozsudok (prípadne aj jemu predchádzajúci rozsudok súdu prvého stupňa) a prikázal mu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokovala rozhodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací zistil, že dovolanie podané obvineným spĺňa všetky obsahové a formálne náležitosti, bolo podané oprávnenou osobou a je teda prípustné.

Predseda senátu preto podľa § 383 Tr. por. nariadil verejné zasadnutie v rámci ktorého bolo zistené, že dovolanie obvineného nie je dôvodné, a preto najvyšší súd toto podľa § 392 ods. 1 Tr. por. zamietol.

V predmetnej trestnej veci oba konajúce súdy postupovali správne pokiaľ konanie obvineného posúdili ako jeden skutok, ktorým bolo spáchané viac trestných činov tzn. ako jednočinný súbeh trestného činu krádeže (§ 212) a trestného činu poškodzovania cudzej veci (§ 245).

Za jeden skutok sa považujú všetky tie prejavy jeho vôle navonok, ktoré sú pre následok v príčinnej súvislosti a sú zahrnuté zavinením.

V tejto súvislosti nie je možné súhlasiť s dovolacou námietkou obvineného, že predmetný skutok bolo potrebné posúdiť len podľa § 212 ods. 2 písm. a/ Tr. zák., pretože jeho úmysel smeroval len k zmocneniu sa cudzej veci a nie k poškodeniu cudzej veci.

Uvedený názor je v úplnom rozpore s trestnoprávnou teóriou a praxou, pretože každý skutok má byť zásadne posúdený podľa všetkých zákonných ustanovení, ktoré naň dopadajú, čím sa najlepšie vystihne jeho povaha aj nebezpečnosť konania páchatel'a, čo je koniec – koncov zmyslom jednočinného súbehu.

V konkrétnom prípade je nepochybné, že na páchatel'a a jeho konanie popísané v skutkovej vete napadnutého rozsudku bolo správne aplikovať obe právne normy, pretože následok je v príčinnej súvislosti s jeho konaním a je krytý zavinením vo forme priameho úmyslu nielen ohľadne krádeže (čo nespochybňuje ani samotný obvinený), ale aj ohľadne poškodzovania cudzej veci, k čomu mal obvinený zabezpečené potrebné nástroje (brúsku, páčidlo).

Aplikácia uvedených zásad o jednočinnom súbehu by sa nemohli aplikovať jedine v prípade, že by išlo o súbeh tzv. zdanlivý, t.j. pokiaľ by trestné činy o ktoré ide boli v pomere špeciality, či subsidiarity, resp. išlo by o ich faktickú konzumpciu, alebo o pokračovací, trváci, či hromadný trestný čin.

Vo vzťahu skutkových podstát trestných činov krádeže podľa § 212 Tr. zák. a § 245 Tr. zák. a predmetného skutku však o takýto prípad nejde.

Iná situácia však nastáva pokiaľ ide o právne posúdenie skutku ako trestného činu krádeže podľa § 212 Tr. zák. V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje na to, že v ustanoveniach § 212 ods. 1 a § 212 ods. 2 Tr. zák. ide o dve samostatné skutkové podstaty trestného činu krádeže. Obe majú samostatne vyjadrené tak objektívne, ako aj subjektívne znaky základnej skutkovej podstaty a predstavujú rovnako závažné trestné činy. Ustanovenie § 212 ods. 2 Tr. zák. nie je teda kvalifikovanou skutkovou podstatou trestného činu. Naopak vo vzťahu k obom uvedeným odsekom sú kvalifikovanou skutkovou podstatou zostávajúce odseky tohto trestného činu, t.j. odseky 3 až 5.

Preto pokiaľ v prvom odseku tohto trestného činu ide o prisvojenie si cudzej veci formou jej zmocnenia a zároveň spôsobenie škody aspoň malej (266 eur), v druhom odseku ide z hľadiska objektívnej stránky síce o rovnaké konanie, ale forma zmocnenia sa cudzej veci spočíva v niektorom z taxatívne stanovených spôsobov uvedených v písm. a/ - f/, a to bez ohľadu na výšku spôsobenej škody. Z týchto dôvodov je jednočinný súbeh oboch trestných činov vylúčený – obe ustanovenia sú navzájom v pomere špeciality.

Z uvedeného teda vyplýva, že ustanovenie § 212 ods. 4 písm. b/ Tr. zák. je kvalifikovanou skutkovou podstatou trestného činu krádeže (ak skutok je spáchaný závažnejším spôsobom konania podľa § 138 Tr. zák.) vzhľadom k základnej skutkovej podstate tohto trestného činu.

V práve posudzovanom prípade konaním obvineného bola spôsobená odcudzením veci škoda najmenej 589,59 eur a zároveň obvinený spáchal skutok závažnejším spôsobom podľa § 138 písm. e/ Tr. zák., t.j. vlámaním, teda naplnil všetky zákonné znaky trestného činu krádeže podľa § 212 ods. 1, ods. 4 písm. b/ Tr. zák. Povinnosťou oboch konajúcich súdov

bolo potom po právnej stránke kvalifikovať konanie obvineného ako trestný čin krádeže podľa uvedeného zákonného ustanovenia.

Rovnako niet žiadnych pochybností, že obvinený zároveň v jednočinnom súbahu naplnil aj všetky zákonné znaky trestného činu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 3 písm. c/, t.j. tiež závažnejším spôsobom podľa § 138 písm. e/ Tr. zák. (vlámaním).

Ako už bolo však uvedené, zmyslom jednočinného súbahu je čo najobjektívnejšie posúdiť povahu a stupeň nebezpečnosti konania páchatel'a, ktoré v rámci posúdenia oboch do úvahy prichádzajúcich skutkových podstát trestných činov je vyjadrený aj trestnou sadzbou.

V tomto prípade trestná sadzba za trestný čin krádeže spáchaný závažnejším spôsobom konania podľa § 212 ods. 4 písm. b/ Tr. zák. je v rozmedzí 3 až 10 rokov. Trestná sadzba za trestný čin poškodzovania cudzej veci závažnejším spôsobom konania je v rozpätí 3 až 8 rokov.

Preto podstatu a nebezpečnosť konania obvineného v danom prípade najlepšie vystihuje právna kvalifikácia skutku ako trestného činu krádeže podľa § 212 ods. 1, ods. 4 písm. b/ Tr. zák. v jednočinnom súbahu s trestným činom poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Tr. zák., pretože znak „vlámaním“ podľa § 138 písm. e/ obsiahnutý v § 245 ods. 3 písm. c/ Tr. zák. v zmysle § 38 ods. 1 Tr. zák. a jeho interpretácie zodpovedajúcej zásade vylúčenia jednočinného súbahu trestných činov, t.j. zásadou, že pokiaľ má skutok znaky viacerých trestných činov uplatní sa najprv primárna právna kvalifikácia najzávažnejším trestným činom (v tomto prípade § 247 ods. 1, ods. 4 písm. b/ Tr. zák.) a až potom sa môžu uplatniť kvalifikácie ďalšie, ktoré neboli primárnou kvalifikáciou vyčerpané (v tomto prípade § 245 ods. 1 Tr. zák.) Uvedené zabezpečuje, že rovnaký znak skutkovej podstaty trestného činu (v tomto prípade podľa § 138 písm. e/ Tr. zák.) nie je možné v neprospech obvineného pričítať viackrát.

Oba konajúce sudy však konanie obvineného na rozdiel od uvedeného posúdili len ako trestný čin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 3 písm. c/ Tr. zák. v jednočinnom súbahu s trestným činom krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. V tomto prípade teda v neprospech obvineného pričítali znak „vlámaním“ nesprávne dvakrát, lebo použitá právna kvalifikácia súdmi oboch stupňov podľa § 245 ods. 1, ods. 3 písm. c/

Tr. zák. je v pomere špeciality k základnej skutkovej podstate trestného činu krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. V takomto prípade bolo potrebné, ak už súdy kvalifikovali konanie obvineného ako trestný čin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 3 písm. c/ Tr. por., uplatniť jeho jednočinný súbeh s ustanovením § 212 ods. 1 Tr. zák. Pretože ustanovenie § 212 ods. 1 Tr. zák. má rovnakú trestnosť ako ustanovenie § 212 ods. 2 písm. a/ Tr. zák., a teda žiadnym spôsobom neovplyvnilo postavenie obvineného v zmysle § 371 ods. 4 Tr. por. dovolací súd nepristúpil k zrušeniu napadnutého rozsudku (dovolacie dôvody nebolo možné uplatniť).

Z práve uvedeného je možné potom zhrnúť, že pri jednočinnom súbehu trestných činov, ktorých znakom kvalifikovanej skutkovej podstaty je niektorý zo závažnejších spôsobov konania podľa § 138 Tr. zák. bude potrebné konanie obvineného kvalifikovať po právnej stránke podľa skutkovej podstaty tohto trestného činu, ktorý čo najobjektívnejšie vyjadruje povahu a stupeň nebezpečnosti jeho konania vyjadreného v stanovenej sankcii.

Z dôvodu § 38 ods. 1 Tr. zák., ktoré presahuje svoje systematické zaradenie ohľadne určenia trestu, lebo ovplyvňuje aj otázku viny a pri jeho interpretácii zodpovedajúcej zásadám vylúčenia jednočinného súbehu trestných činov, tento znak skutkovej podstaty nebude môcť už byť v neprospech obvineného pričítaný viackrát.

Obvineného zo zbíhajúceho sa trestného činu bude možné uznať vinným len tým ustanovením, ktoré tento znak už neobsahuje, ale naopak vyčerpáva po právnej stránke jeho konanie v zmysle zásad o jednočinnom súbehu (v praxi pôjde spravidla o aplikáciu základnej skutkovej podstaty zbíhajúceho sa trestného činu).

Pre hmotnoprávny prejav zásady „ne bis in idem“ platí v popísaných súvislostiach nasledovné:

Ak je jednočinný súbeh dvoch alebo viacerých trestných činov možný, avšak tá istá okolnosť bude podmieňovať použitie vyššej trestnej sadzby duplicitne (alebo viacnásobne), je takéto použitie uvedenej okolnosti vylúčené, keďže odporuje zásade „ne bis in idem“, podmieňujúcej ako vylúčenie, tak aj spôsob kvalifikácie jednočinného súbehu trestných činov.

Dotknutá okolnosť bude v rámci súbežnej kvalifikácie činu použitá ako okolnosť podmieňujúca použitie vyššej trestnej sadzby len pri aplikácii toho ustanovenia osobitnej časti Trestného zákona, ktorého kvalifikovanej skutkovej podstate zodpovedá vyššia (najvyššia) trestná sadzba oproti inej konkurujúcej sadzbe, resp. ustanoveniu. Keďže ide o ten istý čin (skutok) a tú istú skutkovú okolnosť, výška trestnej sadzby bude jediným a teda určujúcim kritériom vzťahu špeciality, ktorý determinuje výber právnej kvalifikácie, resp. jej príslušnej časti.

Pravidlo prednosti prísnejšej trestnosti sa použije aj pre výber kvalifikácie činu (skutku) pri možnom použití kvalifikovanej skutkovej podstaty podľa príslušného ustanovenia osobitnej časti trestného zákona oproti posúdeniu tohto skutku ako jednočinného súbehu trestných činov, teda v situácii, keď tá istá okolnosť bude okolnosťou podmieňujúcou použitie vyššej trestnej sadzby v rámci kvalifikovanej skutkovej podstaty určitého trestného činu, a zároveň bude zákonným znakom ako súčasť základnej skutkovej podstaty iného, alternatívne v jednočinnom súbehu kvalifikovateľného trestného činu. Aj tu môže byť tá istá okolnosť kvalifikačne použitá len raz, ako to vyplýva z ustanovenia § 38 ods. 1 Trestného zákona, ktoré primárne pokrýva vylúčenie duplicitnej kvalifikácie tej istej okolnosti v rámci jedného ustanovenia osobitnej časti Trestného zákona, resp. zároveň v súvislosti s použitím poľahčujúcich okolností, priťažujúcich okolností a okolností podmieňujúcich mimoriadne zníženie trestu.

V konkrétnom prípade teda oba konajúce sudy uznali obvineného J. J. vinným len trestným činom poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 3 písm. c/ Tr. zák. v jednočinnom súbehu s trestným činom krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a/ Tr. zák., teda miernejším trestným činom akým pri správnom použití Trestného zákona mal byť uznaný.

Podľa § 391 ods. 2 Tr. por. ak bolo napadnuté rozhodnutie zrušené (analogicky ak by zrušenie pripadalo do úvahy) len v dôsledku dovolania podaného v prospech obvineného, nemôže v novom konaní dôjsť ku zmene rozhodnutia v jeho neprospech.

V tomto prípade dovolanie podal obvinený J. J., pričom pri správnej aplikácii zákona v novom konaní by prichádzalo do úvahy posúdiť jeho konanie podľa prísnejšieho ustanovenia Trestného zákona, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky o jeho dovolaní

rozhodol tak ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia a jeho dovolanie podľa § 392 ods. 1 Tr. por. zamietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 24. mája 2011

JUDr. Peter K r a j č o v i č, v.r.
predseda senátu

Vyhotovil: JUDr. Ing. Anton Jakubík

Za správnosť vyhotovenia: Libuša Jánošíková